

بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ

1

3

9

7

مجموعه قوانین و مقررات مبتنی بر فضای مجازی

گردآورندگان:

محمدجعفر نعناکار

سیدمحمد حسن خلخالی

عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام / Iran. Laws, etc / عنوان و نام پدیدآور: مجموعه قوانین و مقررات مبتنی بر فضای مجازی / گردآورندگان محمدجعفر نعناکار، سیدمحمدحسن خلخالی؛ ویراستار یلدا شایسته‌فر؛ ویراستار محتوایی قاسم سرافرازی. / مشخصات نشر: تهران: سیدمحمدحسن خلخالی، ۱۳۹۷. / مشخصات ظاهری: ۴۰۳ ص. / شابک: ۹۶۹-۱۸۱۷-۰۰-۰۶۲۲-۹۷۸ / وضعیت فهرست نویسی: فیپا / موضوع: اینترنت -- قوانین و مقررات -- ایران / موضوع: Internet -- Law and legislation -- Iran / موضوع: فضای مجازی -- ایران -- جنبه‌های حقوقی / موضوع: Cyberspace – Legal aspects – Iran / موضوع: تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات -- قوانین و مقررات -- ایران / موضوع: * Information and communications technologies -- Law and legislation -- Iran / موضوع: بازرگانی الکترونیکی -- قوانین و مقررات -- ایران / موضوع: Elec-tronic commerce -- Law and legislation -- Iran / شناسه افزوده: نعناکار، محمدجعفر، ۱۳۶۳ - گردآورنده / شناسه افزوده: خلخالی، سیدمحمدحسن، ۱۳۶۹ - گردآورنده / شناسه افزوده: سرافرازی، قاسم، ۱۳۶۶ - ویراستار / رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ / ۳۴۸ / KMH ۳۴۸۷ / رده بندی دیویی: ۳۴۳/۵۵۰۹۹۴۴

مجموعه قوانین و مقررات مبتنی بر فضای مجازی

گردآورندگان:

محمد جعفر نعناکار

سید محمد حسن خلخالی

مجموعه قوانین و مقررات مبتنی بر فضای مجازی / مؤلف: دکتر محمدجعفر نوناکار، سیدمحمد حسن خلخالی / ویراستار: یلدا شایسته‌فر / صفحه‌آرا: ایمان شاه‌سمندی / ویراستار محتوایی: قاسم سرافرازی / طراح جلد: سمانه برجی / نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷ / شماره‌گان: ۱۰۰۰ نسخه / شابک: ۹۷۸-۹۱۸۱۷-۶۲۲-۰۰۰ / تمام حقوق این اثر محفوظ و متعلق به شبکه عصر تراکنش (راه پرداخت) است
تلفن: ۰۹۱۰۶۹۴۹۳۰۲ / دورنگار: ۸۹۷۸۴۹۰۲ / پست الکترونیک: mediamanager.ir@gmail.com / پایگاه اینترنتی: Way2Pay.ir

نشانی انتشارات و مرکز پخش: تهران، خیابان طالقانی میدان فلسطین شماره ۹ تلفن ۸۸۹۸۰۹۶۳

۱۳	قوانین
۱۵	قانون تجارت الکترونیکی
۳۷	قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای
۴۳	قانون تعیین تعرفه‌های خدمات مرکز توسعه تجارت الکترونیکی
۴۷	قانون جرایم رایانه‌ای
	قانون نحوه مجازات اشخاصی که در امور سمعی و بصری فعالیت‌های
۷۱	غیرمجاز می‌نمایند
۷۹	قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی
۸۳	منشور حقوق شهروندی
۸۷	قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به تشریفات (پروتکل) الحاقی به کنوانسیون
۹۹	قرارداد حمل و نقل بین‌المللی کالا از طریق جاده راجع به سند حمل الکترونیکی
۱۱۱	آیین‌نامه‌ها
۱۱۳	آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۲ قانون تجارت الکترونیکی
۱۲۵	آیین‌نامه اجرایی مواد ۳۸ و ۴۲ قانون تجارت الکترونیکی
۱۲۹	آیین‌نامه اجرایی ماده (۴۸) قانون تجارت الکترونیکی

مقدمه نویسندگان

پیشرفت روزافزون نوآوری به همراه فناوری‌های گوناگون مخصوصاً فناوری ارتباطات و اطلاعات که به ایجاد شبکه‌های مبتنی بر ارقام رایانه‌ای (دیجیتالی) منجر شده است باعث شده تا بسیاری از مناسبات و شئون زندگی نیز از این پیشرفت‌های بشری متأثر شود.

از دیگر سو تبیین ارتباطات و نظم‌بخشی به ارتباطات بازیگران این عرصه در سطوح مختلف نیز نیازمند قانون‌گذاری و ممیزی‌های پی‌درپی فعالیت‌هاست، این امر بدان سان مهم می‌نمایاند که در کشورهای مختلف دنیا از جمله ایران مراجع ذی‌صلاح قانونی اقدام به تدوین و تصویب قوانین گوناگونی در این باره کرده‌اند و نکته آنکه این قوانین محلی با نیم‌نگاهی به قواعد بین‌المللی تنظیم یافته است، حال آنکه در ایران نیز مطابق ماده ۳ قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲ در تفسیر این قانون همیشه باید به خصوصیت بین‌المللی، ضرورت توسعه هماهنگی بین کشورها در کاربرد آن و رعایت لزوم حسن‌نیت توجه کرد. از این رو در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران نیز به علت اهمیت و جایگاه این عرصه مراکز مهمی در راستای مدیریت این فضا که موسوم به فضای مجازی است، ایجاد شده است.

شورای عالی فضای مجازی یکی از مراکز مهمی است که در خصوص سامان دادن به این فضا ایجاد شده است، در بند ۱۰ حکم انتصاب اعضای شورای عالی فضای مجازی که

توسط مقام معظم رهبری صادر شده، آمده، این شورا موظف است در خصوص تدوین و تصویب نظام‌های امنیتی، حقوقی، قضایی و انتظامی مورد نیاز در فضای مجازی اهتمام ورزد. از دیگر سو به علت فقدان وجود یک مجموعه کامل از قوانین موجود مرتبط با فضای مجازی بسیاری از حقوقدانان و قانوندانان و همچنین مراجع درگیر، با قواعد این فضا آشنا نبوده و به صورت منسجم به قوانین موجود دسترسی ندارند و این امر باعث می‌شود تا در توسعه و تفسیر فعالیت‌ها یا رفع و دفع دعاوی داخلی و بین‌المللی با تراحماتی مواجه شویم.

از این رو با عنایت به اشراف بیش از ۱۰ ساله بر این فضا و شناخت فنی موضوعات مستحدثه و همچنین آشنایی دانشگاهی و حقوقی با قواعد و قوانین مصوب و مصرح، بر آن شدیم تا با تجمیع کلیه قوانین مرتبط با حوزه فضای مجازی، قدمی هر چند کوچک در راستای همیاری و همکاری با زیست بوم فعال در این عرصه برداشته و بستری را برای رشد بیش از پیش فهم قانونی این عرصه فراهم کنیم.

مجموعه قوانین فضای مجازی با تجمیع تمامی قوانین و مصوبات موجود در عرصه فضای مجازی کوشیده است تا با عینیت بخشیدن به منویات مقام معظم رهبری بستری را فراهم کند تا قانون‌گذاران، قانون‌خوانان، تصمیم‌گیرندگان قضایی و پژوهشگران حقوقی بتوانند با مراجعه به این مجموعه تمامی نیازهای قانونی خود را در خصوص فهم و اطلاع حقوقی مرتفع کرده و گامی روبه‌جلو را در راستای تعالی بخشی به نظامات موجود بردارند. بنابراین در همین راستا جا دارد از رسانه پرمخاطب «راه‌پدخت» و تمامی پرسنل محترم‌شان مخصوصاً جناب آقای قربانی و سرافرازی تشکر کنیم.

امیدواریم انتشار این مجلد بتواند خلاء چنین مجموعه‌ای را مرتفع کند. همچنین بی‌تردید کتاب حاضر دارای خلل و نارسایی‌هایی نیز خواهد بود که استدعا دارد با ارسال بازخورد خود به روند اعتلای آن کمک کنید.

قوانين

قانون تجارت الکترونیکی

باب اول - مقررات عمومی

مبحث اول - در کلیات

فصل اول: قلمرو و شمول قانون

ماده ۱- این قانون مجموعه اصول و قواعدی است که برای مبادله آسان و ایمن اطلاعات در واسطه‌های الکترونیکی و با استفاده از سیستم‌های ارتباطی جدید به کار می‌رود.

فصل دوم: تعاریف

ماده ۲- الف- «داده پیام» (Data Message): هر نمادی از واقعه، اطلاعات یا مفهوم است که با وسایل الکترونیکی، نوری و یا فناوری‌های جدید اطلاعات تولید، ارسال، دریافت، ذخیره یا پردازش می‌شود.

ب- «اصل ساز» (Originator): منشاء اصلی «داده پیام» است که «داده پیام» به وسیله او یا از طرف او تولید یا ارسال می‌شود اما شامل شخصی که در خصوص «داده پیام» به عنوان واسطه عمل می‌کند، نخواهد شد.

ج- «مخاطب» (Addressee): شخصی است که اصل ساز قصد دارد وی «داده پیام» را

دریافت کند، اما شامل شخصی که در ارتباط با «داده پیام» به عنوان واسطه عمل می‌کند، نخواهد شد.

د- «ارجاع در داده پیام» (Incorporation By Reference): یعنی به منابعی خارج از «داده پیام» عطف شود که در صورت مطابقت با ماده (۱۸) این قانون جزئی از «داده پیام» محسوب می‌شود.

ه- «تمامیت داده پیام» (Integrity): عبارت است از موجودیت کامل و بدون تغییر «داده پیام». اعمال ناشی از تصدی سیستم از قبیل ارسال، ذخیره یا نمایش اطلاعات که به طور معمول انجام می‌شود، خدشه‌ای به تمامیت «داده پیام» وارد نمی‌کند.

و- «سیستم رایانه‌ای» (Computer system): هر نوع دستگاه یا مجموعه‌ای از دستگاه‌های متصل سخت‌افزاری - نرم‌افزاری است که از طریق اجرای برنامه‌های پردازش خودکار «داده پیام» عمل می‌کند.

ز- «سیستم اطلاعاتی» (Information system): سیستمی برای تولید (اصل سازی)، ارسال، دریافت، ذخیره یا پردازش «داده پیام» است.

ح- «سیستم اطلاعاتی مطمئن» (Secure Information system): سیستم اطلاعاتی است که:

۱. به نحوی معقول در برابر سوءاستفاده و نفوذ محفوظ باشد.
۲. سطح معقولی از قابلیت دسترسی و تصدی صحیح را دارا باشد.
۳. به نحوی معقول متناسب با اهمیت کاری که انجام می‌دهد، پیکربندی و سازمان‌دهی شده باشد.
۴. موافق با رویه ایمن باشد.

ط- «رویه ایمن» (Secure Method): رویه‌ای است برای تطبیق صحت ثبت «داده پیام» منشأ و مقصد آن با تعیین تاریخ و برای یافتن هرگونه خطا یا تغییر در مبادله، محتوا و یا ذخیره‌سازی «داده پیام» از یک زمان خاص. یک رویه ایمن ممکن است با استفاده از الگوریتم‌ها یا کدها، کلمات یا ارقام شناسایی، رمزنگاری، روش‌های تصدیق یا پاسخ برگشت و یا طرق ایمنی مشابه، انجام شود.

ی - «امضای الکترونیکی» (Electronic Signature): عبارت از هر نوع علامت منضم شده یا به نحو منطقی متصل شده به «داده پیام» است که برای شناسایی امضاکننده «داده پیام»، مورد استفاده قرار می گیرد.

ک - «امضای الکترونیکی مطمئن» (Secure/Enhanced/Advanced Electronic Signature) هر امضای الکترونیکی است که مطابق با ماده (۱۰) این قانون باشد.

ل - «امضاکننده» (Signatory): هر شخص یا قائم مقام وی که امضای الکترونیکی تولید می کند.

م - «شخص» (Person): اعم است از شخص حقیقی یا حقوقی و یا سیستم های رایانه ای تحت کنترل آنان.

ن - «معقول» (سنجش عقلانی)، (Reasonableness Test): با توجه به اوضاع و احوال مبادله «داده پیام» از جمله: طبیعت مبادله، مهارت و موقعیت طرفین، حجم مبادلات طرفین در موارد مشابه، در دسترس بودن گزینه های پیشنهادی و رد آن گزینه ها از جانب هر یک از طرفین، هزینه گزینه های پیشنهادی، عرف و روش های معمول و مورد استفاده در این نوع مبادلات، ارزیابی می شود.

س - «مصرف کننده» (Consumer): هر شخصی است که به منظوری جز تجارت یا شغل حرفه ای اقدام می کند.

ع - «تامین کننده» (Supplier): عبارت از شخصی است که بنا به اهلیت تجاری، صنفی یا حرفه ای فعالیت می کند.

ف - «وسایل ارتباط از راه دور» (Means Of Distance Communication): عبارت از هر نوع وسیله ای است که بدون حضور فیزیکی همزمان تامین کننده و مصرف کننده جهت فروش کالا و خدمات استفاده می شود.

ص - «عقد از راه دور» (Distance Contract): ایجاب و قبول راجع به کالاها و خدمات بین تامین کننده و مصرف کننده با استفاده از وسایل ارتباط از راه دور است.

ق - «واسط بادوام» (Durable Medium): یعنی وسایلی که به موجب آن مصرف کننده بتواند شخصا «داده های مربوطه را روی آن ذخیره کند؛ از جمله شامل فلاپی دیسک،

دیسک فشرده، دیسک سخت و یا پست الکترونیکی مصرف کننده.
ر- «داده پیام‌های شخصی» (Private Data): یعنی «داده‌های مربوط به یک شخص حقیقی (موضوع «داده» Subject Data) مشخص و معین.

فصل سوم: تفسیر قانون

ماده ۳- در تفسیر این قانون همیشه باید به خصوصیت بین المللی، ضرورت توسعه هماهنگی بین کشورها در کاربرد آن و رعایت لزوم حسن نیت توجه کرد.
ماده ۴- در مواقع سکوت و یا ابهام باب اول این قانون، محاکم قضایی باید بر اساس سایر قوانین موضوعه و رعایت چارچوب فصول و مواد مندرج در این قانون، قضاوت نمایند.

فصل چهارم: اعتبار قراردادهای خصوصی

ماده ۵- هرگونه تغییر در تولید، ارسال، دریافت، ذخیره و یا پردازش داده پیام با توافق و قرارداد خاص طرفین معتبر است.

مبحث دوم - در احکام «داده پیام»

- نوشته، امضای اصل

ماده ۶- هرگاه وجود یک نوشته از نظر قانون لازم باشد، «داده پیام» در حکم نوشته است؛ مگر در موارد زیر:

الف- اسناد مالکیت اموال غیر منقول.

ب- فروش مواد دارویی به مصرف کنندگان نهایی.

ج- اعلام، اخطار، هشدار و یا عبارات مشابهی که دستور خاصی برای استفاده کالا صادر می‌کند و یا از به کارگیری روش‌های خاصی به صورت فعل یا ترک فعل منع می‌کند.

ماده ۷- هرگاه قانون وجود امضار لازم بداند، امضای الکترونیکی مکفی است.

ماده ۸- هرگاه قانون لازم بداند که اطلاعات به صورت اصل ارائه یا نگهداری شود، این امر یا نگهداری و ارائه اطلاعات به صورت داده پیام نیز در صورت وجود شرایط زیر

امکان پذیر می باشد:

الف - اطلاعات مورد نظر قابل دسترسی بوده و امکان استفاده در صورت رجوع بعدی فراهم باشد.

ب - داده پیام به همان قالبی (فرمتی) که تولید، ارسال و یا دریافت شده و یا به قالبی که دقیقاً نمایشگر اطلاعاتی باشد که تولید، ارسال و یا دریافت شده، نگهداری شود.

ج - اطلاعاتی که مشخص کننده مبدأ، مقصد، زمان ارسال و زمان دریافت داده پیام می باشند نیز در صورت وجود نگهداری شوند.

د - شرایط دیگری که هر نهاد، سازمان، دستگاه دولتی و یا وزارتخانه در خصوص نگهداری داده پیام مرتبط با حوزه مسئولیت خود مقرر نموده، فراهم شده باشد.

ماده ۹ - هرگاه شرایطی به وجود آید که از مقطعی معین ارسال «داده پیام» خاتمه یافته و استفاده از اسناد کاغذی جایگزین آن شود، سند کاغذی که تحت این شرایط صادر می شود باید به طور صریح ختم تبادل «داده پیام» را اعلام کند. جایگزینی اسناد کاغذی به جای «داده پیام» اثری بر حقوق و تعهدات قبلی طرفین نخواهد داشت.

مبحث سوم - «داده پیام» مطمئن

فصل اول: امضا و سابقه الکترونیکی مطمئن

ماده ۱۰ - امضای الکترونیکی مطمئن باید دارای شرایط زیر باشد:

الف - نسبت به امضاکننده منحصر به فرد باشد.

ب - هویت امضاکننده «داده پیام» را معلوم نماید.

ج - به وسیله امضاکننده و یا تحت اراده انحصاری وی صادر شده باشد.

د - به نحوی به یک «داده پیام» متصل شود که هر تغییری در آن «داده پیام» قابل تشخیص و کشف باشد.

ماده ۱۱ - سابقه الکترونیکی مطمئن عبارت از «داده است که با رعایت شرایط یک سیستم اطلاعاتی مطمئن ذخیره شده و به هنگام لزوم در دسترس و قابل درک است.

فصل دوم: پذیرش، ارزش اثباتی و آثار سابقه و امضای الکترونیکی مطمئن

ماده ۱۲ - اسناد و ادله اثبات دعوی ممکن است به صورت داده پیام بوده و در هیچ محکمه یا اداره دولتی نمی توان بر اساس قواعد ادله موجود، ارزش اثباتی «داده پیام» را صرفاً به دلیل شکل و قالب آن رد کرد.

ماده ۱۳ - به طور کلی، ارزش اثباتی «داده‌ها با توجه به عوامل مطمئن از جمله تناسب روش‌های ایمنی به کار گرفته شده با موضوع و منظور مبادله «داده پیام» تعیین می شود.

ماده ۱۴ - کلیه «داده‌هایی که به طریق مطمئن ایجاد و نگهداری شده‌اند از حیث محتویات و امضای مندرج در آن، تعهدات طرفین یا طرفی که تعهد کرده و کلیه اشخاصی که قائم مقام قانونی آنان محسوب می شوند، اجرای مفاد آن و سایر آثار در حکم اسناد معتبر و قابل استناد در مراجع قضایی و حقوقی است.

ماده ۱۵ - نسبت به «داده پیام» مطمئن، سوابق الکترونیکی مطمئن و امضای الکترونیکی مطمئن انکار و تردید مسموع نیست و تنها می توان ادعای جعلیت به «داده پیام» مزبور وارد و یا ثابت نمود که «داده پیام» مزبور به جهتی از جهات قانونی از اعتبار افتاده است.

ماده ۱۶ - هر «داده» که توسط شخص ثالث مطابق با شرایط ماده (۱۱) این قانون ثبت و نگهداری می شود، مقرون به صحت است.

مبحث چهارم - مبادله «داده پیام»

فصل اول: اعتبار قانونی «ارجاع در داده پیام» عقد و اراده طرفین

ماده ۱۷ - «ارجاع در داده پیام» با رعایت موارد زیر معتبر است:

- الف - مورد ارجاع به طور صریح در «داده پیام» معین شود.
- ب - مورد ارجاع برای طرف مقابل که به آن تکیه می کند روشن و مشخص باشد.
- ج - «داده پیام» موضوع ارجاع مورد قبول طرف باشد.

فصل دوم: انتساب «داده پیام»

ماده ۱۸ - در موارد زیر «داده پیام» منسوب به اصل ساز است:

الف - اگر توسط اصل ساز و یا به وسیله شخصی ارسال شده باشد که از جانب اصل ساز مجاز به این کار بوده است.

ب - اگر به وسیله سیستم اطلاعاتی برنامه ریزی شده یا تصدی خودکار از جانب اصل ساز ارسال شود.

ماده ۱۹ - «داده که بر اساس یکی از شروط زیر ارسال می شود، مخاطب حق دارد آن را ارسال شده محسوب کرده و مطابق چنین فرضی (ارسال شده) عمل نماید:

الف - قبلاً به وسیله اصل ساز روشی معرفی و یا توافق شده باشد که معلوم کند آیا «داده پیام» همان است که اصل ساز ارسال کرده است.

ب - «داده پیام» دریافت شده توسط مخاطب از اقدامات شخصی ناشی شده که رابطه اش با اصل ساز، یا نمایندگان وی باعث شده تا شخص مذکور به روش مورد استفاده اصل ساز دسترسی یافته و «داده پیام» را به مثابه «داده پیام» خود بشناسد.

ماده ۲۰ - ماده (۱۹) این قانون شامل مواردی نیست که پیام از اصل ساز صادر نشده باشد و یا به طور اشتباه صادر شده باشد.

ماده ۲۱ - هر «داده پیام» یک «داده پیام» مجزا و مستقل محسوب می گردد، مگر آنکه معلوم باشد که آن «داده پیام» نسخه مجددی از «داده پیام» اولیه است.

فصل سوم - تصدیق دریافت

ماده ۲۲ - هر گاه قبل یا به هنگام ارسال «داده پیام»، اصل ساز از مخاطب بخواهد یا توافق کنند که دریافت «داده پیام» تصدیق شود، اگر به شکل یا روش تصدیق توافق نشده باشد، هر نوع ارتباط خودکار یا مکاتبه یا اتخاذ هر نوع تدبیر مناسب از سوی مخاطب که اصل ساز را به نحو معقول از دریافت «داده پیام» مطمئن کند، تصدیق دریافت «داده پیام» محسوب می گردد.

ماده ۲۳ - اگر اصل ساز به طور صریح هر گونه اثر حقوقی داده پیام را مشروط به تصدیق دریافت داده پیام کرده باشد، داده پیام ارسال نشده تلقی می شود، مگر آنکه تصدیق آن دریافت شود.

ماده ۲۴ - آماره دریافت داده پیام راجع به محتوای داده پیام صادق نیست.

ماده ۲۵- هنگامی که در تصدیق قید می شود داده پیام مطابق با الزامات فنی استاندارد یا روش مورد توافق طرفین دریافت شده، فرض بر این است که آن الزامات رعایت شده‌اند.

فصل چهارم - زمان و مکان ارسال و دریافت داده پیام

ماده ۲۶- ارسال داده پیام زمانی تحقق می یابد که به یک سیستم اطلاعاتی خارج از کنترل اصل ساز یا قائم مقام وی وارد شود.

ماده ۲۷- زمان دریافت داده پیام مطابق شرایط زیر خواهد بود:

الف- اگر سیستم اطلاعاتی مخاطب برای دریافت داده پیام معین شده باشد دریافت زمانی محقق می شود که:

۱- داده پیام به سیستم اطلاعاتی معین شده وارد شود؛ یا

۲- چنانچه داده پیام به سیستم اطلاعاتی مخاطب غیر از سیستمی که منحصر برای این کار معین شده، وارد شود، داده پیام بازیافت شود.

ب- اگر مخاطب یک سیستم اطلاعاتی برای دریافت معین نکرده باشد، دریافت زمانی محقق می شود که داده پیام وارد سیستم اطلاعاتی مخاطب شود.

ماده ۲۸- مفاد ماده (۲۷) این قانون بدون توجه به محل استقرار سیستم اطلاعاتی جاری است.

ماده ۲۹- اگر محل استقرار سیستم اطلاعاتی با محل استقرار دریافت داده پیام مختلف باشد مطابق قاعده زیر عمل می شود:

الف- محل تجاری، یا کاری اصل ساز محل ارسال داده پیام است و محل تجاری یا کاری مخاطب محل دریافت داده پیام است؛ مگر آنکه خلاف آن توافق شده باشد.

ب- اگر اصل ساز بیش از یک محل تجاری یا کاری داشته باشد، نزدیک ترین محل به اصل معامله، محل تجاری یا کاری خواهد بود، در غیر این صورت محل اصلی شرکت، محل تجاری یا کاری است.

ج- اگر اصل ساز یا مخاطب فاقد محل تجاری یا کاری باشند، اقامتگاه قانونی آنان ملاک خواهد بود.

ماده ۳۰- آثار حقوقی پس از انتساب، دریافت تصدیق و زمان و مکان ارسال و دریافت

داده پیام موضوع فصول دوم تا چهارم مبحث چهارم این قانون و همچنین محتوای داده پیام تابع قواعد عمومی است.

باب دوم - دفاتر خدمات صدور گواهی الکترونیکی (certification service provider)

ماده ۳۱- دفاتر خدمات صدور گواهی الکترونیکی واحدهایی هستند که برای ارائه خدمات صدور امضای الکترونیکی در کشور تاسیس می شوند. این خدمات شامل تولید، صدور، ارسال، تایید، ابطال و به روز نگهداری گواهی های اصالت (امضای الکترونیکی می باشد).

ماده ۳۲- آیین نامه و ضوابط نظام تاسیس و شرح وظایف این دفاتر توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارتخانه های بازرگانی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، امور اقتصادی و دارایی و دادگستری تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.^۱

باب سوم - در قواعد مختلف

مبحث اول - حمایت های انحصاری در بستر مبادلات الکترونیکی

فصل اول: حمایت از مصرف کننده (Consumer Protection)

ماده ۳۳- فروشندگان کالا و ارائه دهندگان خدمات بایستی اطلاعات موثر در تصمیم گیری مصرف کنندگان جهت خرید و یا قبول شرایط را از زمان مناسبی قبل از عقد در اختیار مصرف کنندگان قرار دهند. حداقل اطلاعات لازم، شامل موارد زیر می باشد:

الف- مشخصات فنی و ویژگی های کاربردی کالا و یا خدمات.

ب- هویت تامین کننده، نام تجاری که تحت آن نام به فعالیت مشغول می باشد و نشانی وی.

۱. برای مطالعه «آیین نامه اجرایی ماده ۳۲ قانون تجارت الکترونیکی» به بخش آیین نامه ها مراجعه نمایید.

ج- آدرس پست الکترونیکی، شماره تلفن و یا هر روشی که مشتری در صورت نیاز بایستی از آن طریق با فروشنده ارتباط برقرار کند.

د- کلیه هزینه‌هایی که برای خرید کالا بر عهده مشتری خواهد بود (از جمله قیمت کالا و یا خدمات، میزان مالیات، هزینه حمل، هزینه تماس).

ه- مدت زمانی که پیشنهاد ارائه شده معتبر می‌باشد.

و- شرایط و فرایند عقد از جمله ترتیب و نحوه پرداخت، تحویل و یا اجرا، فسخ، ارجاع خدمات پس از فروش.

ماده ۳۴- تامین کننده باید به طور جداگانه ضمن تایید اطلاعات مقدماتی، اطلاعات زیر را ارسال نماید:

الف- آدرس محل تجاری یا کاری تامین کننده برای شکایت احتمالی.

ب- اطلاعات راجع به ضمانت و پشتیبانی پس از فروش.

ج- شرایط و فراگرد فسخ معامله به موجب مواد (۳۷) و (۳۸) این قانون.

د- شرایط فسخ در قراردادهای انجام خدمات.

ماده ۳۵- اطلاعات اعلامی و تاییدیه اطلاعات اعلامی به مصرف کننده باید در واسطی بادوام، روشن و صریح بوده و در زمان مناسب و با وسایل مناسب ارتباطی در مدت معین و بر اساس لزوم حسن نیت در معاملات و از جمله ضرورت رعایت افراد ناتوان و کودکان ارائه شود.

ماده ۳۶- در صورت استفاده از ارتباط صوتی، هویت تامین کننده و قصد وی از ایجاد تماس با مصرف کننده باید به طور روشن و صریح در شروع هر مکالمه بیان شود.

ماده ۳۷- در هر معامله از راه دور مصرف کننده باید حداقل هفت روز کاری، وقت برای انصراف (حق انصراف) از قبول خود بدون تحمل جریمه و یا ارائه دلیل داشته باشد. تنها هزینه تحمیلی بر مصرف کننده هزینه بازپس فرستادن کالا خواهد بود:

ماده ۳۸- شروع اعمال حق انصراف به ترتیب زیر خواهد بود:

الف- در صورت فروش کالا، از تاریخ تسلیم کالا به مصرف کننده و در صورت فروش خدمات، از روز انعقاد.

ب- در هر حال آغاز اعمال حق انصراف مصرف کننده پس از ارائه اطلاعاتی خواهد بود که تامین کننده طبق مواد (۳۳) و (۳۴) این قانون موظف به ارائه آن است.

ج- به محض استفاده مصرف کننده از حق انصراف، تامین کننده مکلف است بدون مطالبه هیچ گونه وجهی عین مبلغ دریافتی را در اسرع وقت به مصرف کننده مسترد نماید.
د- حق انصراف مصرف کننده در مواردی که شرایط خاصی بر نوع کالا و خدمات حاکم است، اجرا نخواهد شد. موارد آن به موجب آیین نامه ای است که در ماده (۷۹) این قانون خواهد آمد.^۱

ماده ۳۹- در صورتی که تامین کننده در حین معامله به دلیل عدم موجودی کالا و یا عدم امکان اجرای خدمات، نتواند تعهدات خود را انجام دهد، باید مبلغ دریافتی را فوراً به مخاطب برگرداند، مگر در بیع کلی و تعهداتی که برای همیشه وفای به تعهد غیر ممکن نباشد و مخاطب آماده صبر کردن تا امکان تحویل کالا و یا ایفای تعهد باشد. در صورتی که معلوم شود تامین کننده از ابتدا عدم امکان ایفای تعهد خود را می دانسته. علاوه بر لزوم استرداد مبلغ دریافتی، به حداکثر مجازات مقرر در این قانون نیز محکوم خواهد شد.

ماده ۴۰- تامین کننده می تواند کالا یا خدمات مشابه آنچه را که به مصرف کننده وعده کرده، تحویل یا ارائه نماید؛ مشروط بر آنکه قبل از معامله یا در حین انجام معامله آن را اعلام کرده باشد.

ماده ۴۱- در صورتی که تامین کننده، کالا یا خدمات دیگری غیر از موضوع معامله یا تعهد را برای مخاطب ارسال نماید، کالا و یا خدمات ارجاع داده می شود و هزینه ارجاع به عهده تامین کننده است. کالا یا خدمات ارسالی مذکور چنانچه به عنوان یک معامله یا تعهد دیگر از سوی تامین کننده مورد ایجاب قرار گیرد، مخاطب می تواند آن را قبول کند.
ماده ۴۲- حمایت های این فصل در موارد زیر اجرا خواهد شد:

الف- خدمات مالی که فهرست آن به موجب آیین نامه ای است که در ماده (۷۹) این قانون خواهد آمد.

ب- معاملات راجع به فروش اموال غیر منقول و یا حقوق مالکیت ناشی از اموال

۱. برای مطالعه آیین نامه اجرایی مواد ۳۸ و ۴۲ قانون تجارت الکترونیکی به بخش آیین نامه ها مراجعه نمایید.

غیر منقول به جز اجاره.

ج- خرید از ماشین‌های فروش مستقیم کالا و خدمات.

د- معاملات‌ی که با استفاده از تلفن عمومی (همگانی) انجام می‌شود.

ه- معاملات راجع به حراجی‌ها.

ماده ۴۳- تامین‌کننده نباید سکوت مصرف‌کننده را حمل بر رضایت وی کند.

ماده ۴۴- در موارد اختلاف و یا تردید مراجع قضایی رسیدگی خواهند کرد.

ماده ۴۵- اجرای حقوق مصرف‌کننده به موجب این قانون نباید بر اساس سایر قوانین که حمایت ضعیف‌تری اعمال می‌کنند، متوقف شود.

ماده ۴۶- استفاده از شروط قراردادی خلاف مقررات این فصل و همچنین اعمال شروط غیر منصفانه به ضرر مصرف‌کننده، موثر نیست.

ماده ۴۷- در معاملات از راه دور آن‌بخش از موضوع معامله که به روشی غیر از وسایل ارتباط از راه دور انجام می‌شود، مشمول مقررات این قانون نخواهد بود.

ماده ۴۸- سازمان‌های قانونی و مدنی حمایت از حقوق مصرف‌کننده می‌توانند به‌عنوان شاکی اقامه دعوی نمایند. ترتیب آن به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت بازرگانی و تصویب هیات وزیران می‌باشد.^۱

ماده ۴۹- حقوق مصرف‌کننده در زمان استفاده از وسایل پرداخت الکترونیکی به موجب قوانین و مقرراتی است که توسط مراجع قانونی ذی‌ربط تصویب شده و یا خواهد شد.

فصل دوم: در قواعد تبلیغ (Marketing)

ماده ۵۰- تامین‌کنندگان در تبلیغ کالا و خدمات خود نباید مرتکب فعل یا ترک فعلی شوند که سبب مشتبه شدن و یا فریب مخاطب از حیث کمیت و کیفیت شود.

ماده ۵۱- تامین‌کنندگانی که برای فروش کالا و خدمات خود تبلیغ می‌کنند، نباید سلامتی افراد را به خطر اندازند.

۱. برای مطالعه آیین‌نامه اجرایی ماده (۴۸) قانون تجارت الکترونیکی به بخش آیین‌نامه‌ها مراجعه نمایید.

ماده ۵۲- تامین کننده باید به نحوی تبلیغ کند که مصرف کننده به طور دقیق، صحیح و روشن اطلاعات مربوط به کالا و خدمات را درک کند.

ماده ۵۳- در تبلیغات و بازاریابی باید هویت شخص یا بنگاهی که تبلیغات به نفع اوست، روشن و صریح باشد.

ماده ۵۴- تامین کنندگان نباید از خصوصیات ویژه معاملات به روش الکترونیکی جهت مخفی نمودن حقایق مربوط به هویت یا محل کسب خود سوء استفاده کنند.

ماده ۵۵- تامین کنندگان باید تمهیداتی را برای مصرف کنندگان در نظر بگیرند تا آنان راجع به دریافت تبلیغات به نشانی پستی و یا پست الکترونیکی خود تصمیم بگیرند.

ماده ۵۶- تامین کنندگان در تبلیغات باید مطابق با رویه حرفه‌ای عمل نمایند.

ضوابط آن به موجب آیین نامه‌ای است که در ماده (۷۹) این قانون خواهد آمد.

ماده ۵۷- تبلیغ و بازاریابی برای کودکان و نوجوانان زیر سن قانونی به موجب آیین نامه‌ای است که در ماده (۷۹) این قانون خواهد آمد.

فصل سوم: حمایت از داده پیام‌های شخصی

ماده ۵۸- ذخیره، پردازش و یا توزیع داده پیام‌های شخصی مبین ریشه‌های قومی یا نژادی، دیدگاه‌های عقیدتی، مذهبی، خصوصیات اخلاقی و داده پیام‌های راجع به وضعیت جسمانی، روانی و یا جنسی اشخاص بدون رضایت صریح آنها به هر عنوان غیرقانونی است.

ماده ۵۹- در صورت رضایت شخص موضوع داده پیام نیز به شرط آنکه محتوای داده پیام وفق قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی باشد، ذخیره، پردازش و توزیع داده پیام‌های شخصی در بستر مبادلات الکترونیکی باید با لحاظ شرایط زیر صورت پذیرد:
الف- اهداف آن مشخص بوده و به طور واضح شرح داده شده باشند.

ب- داده پیام باید تنها به اندازه ضرورت و متناسب با اهدافی که در هنگام جمع‌آوری برای شخص موضوع داده پیام شرح داده شده، جمع‌آوری گردد و تنها برای اهداف تعیین شده مورد استفاده قرار گیرد.

ج- داده پیام باید صحیح و روزآمد باشد.

د- شخص موضوع داده پیام باید به پرونده‌های رایانه‌ای حاوی داده پیام‌های شخصی مربوط به خود دسترسی داشته و بتواند داده پیام‌های ناقص و یا نادرست را محو یا اصلاح کند. ه- شخص موضوع داده پیام باید بتواند در هر زمان با رعایت ضوابط مربوطه درخواست محو کامل پرونده رایانه‌ای داده پیام‌های شخصی مربوط به خود را بنماید.

ماده ۶۰- ذخیره، پردازش و یا توزیع داده پیام‌های مربوط به سوابق پزشکی و بهداشتی تابع آیین‌نامه‌ای است که در ماده (۷۹) این قانون خواهد آمد.

ماده ۶۱- سایر موارد راجع به دسترسی موضوع داده پیام، از قبیل استثنائات، افشای آن برای اشخاص ثالث، اعتراض، فراگردهای ایمنی، نهادهای مسئول دیدبانی و کنترل جریان داده پیام‌های شخصی به موجب مواد مندرج در باب چهارم این قانون و آیین‌نامه مربوطه خواهد بود.

مبحث دوم - حفاظت از داده پیام در بستر مبادلات الکترونیکی

فصل اول: حمایت از حقوق مولف (Author,s Right/ Copyright) در بستر

مبادلات الکترونیکی

ماده ۶۲- حق تکثیر، اجرا و توزیع (عرضه و نشر) آثار تحت حمایت قانون حمایت حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۹/۳ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲/۹/۲۶ و قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۴، به صورت داده پیام منحصر در اختیار مولف است. کلیه آثار و تالیفاتی که در قالب داده پیام می‌باشند، از جمله اطلاعات، نرم‌افزارها و برنامه‌های رایانه‌ای، ابزار و روش‌های رایانه‌ای و پایگاه‌های داده و همچنین حمایت از حقوق مالکیت‌های فکری در بستر مبادلات الکترونیکی شامل حق اختراع، حق طراحی، حق مولف، حقوق مرتبط با حق مولف، حمایت از پایگاه‌های داده، حمایت از نقشه مدارهای یکپارچه قطعات الکترونیکی (Integrated Circuits & Chips) و حمایت از اسرار تجاری، مشمول قوانین مذکور در این ماده و قانون ثبت علائم و اختراعات مصوب ۱۳۱۰/۴/۱ و آیین‌نامه اصلاحی اجرای قانون ثبت علائم تجاری و اختراعات مصوب

۱۳۳۷/۴/۱۴ خواهد بود، منوط بر آنکه امور مذکور در آن دو قانون موافق مصوبات مجلس شورای اسلامی باشد.

تبصره ۱- حقوق مرتبط با مالکیت ادبی و هنری (Related Rights) که پیش از این به عنوان حقوق جانبی مالکیت ادبی و هنری (Neighboring RIGHTS) شناخته می شدند، شامل حقوق مادی و معنوی برای عناصر دیگری علاوه بر مولف، از جمله حقوق هنرمندان مجری آثار، تولیدکنندگان صفحات صوتی و تصویری و سازمان‌ها و موسسات ضبط و پخش می باشند که مشمول قوانین مصوب ۱۳۴۸/۹/۳ و ۱۳۵۲/۹/۲۶ مورد اشاره در این ماده می باشند.

تبصره ۲- مدار یکپارچه (Integrated Circuit) یک جزء الکترونیکی با نقشه و منطقی خاص است که عملکرد و کارایی آن قابلیت جایگزینی با تعداد بسیار زیادی از اجزای الکترونیکی متعارف را داراست. طراحی‌های نقشه، جانمایی و منطق این مدارها بر اساس قانون ثبت علائم و اختراعات مصوب ۱۳۱۰/۴/۱ و آیین نامه اجرای قانون ثبت علائم تجاری و اختراعات مصوب ۱۳۳۷/۴/۱۴ مورد حمایت می باشد.

ماده ۶۳- اعمال موقت تکثیر، اجرا و توزیع اثر که جزء لاینفک فراگرد فنی پردازش داده پیام در شبکه هاست از شمول مقرر فوق خارج است.

فصل دوم: حمایت از اسرار تجاری (Trade Secrets)

ماده ۶۴- به منظور حمایت از رقابت‌های مشروع و عادلانه در بستر مبادلات الکترونیکی، تحصیل غیرقانونی اسرار تجاری و اقتصادی بنگاه‌ها و موسسات برای خود و یا افشای آن برای اشخاص ثالث در محیط الکترونیکی جرم محسوب و مرتکب به مجازات مقرر در این قانون خواهد رسید.

ماده ۶۵- اسرار تجاری الکترونیکی داده پیامی است که شامل اطلاعات، فرمول‌ها، الگوها، نرم افزارها و برنامه‌ها، ابزار و روش‌ها، تکنیک‌ها و فرایندها، تالیفات منتشر نشده، روش‌های انجام تجارت و دادوستد، فنون، نقشه‌ها و فراگردها، اطلاعات مالی، فهرست مشتریان، طرح‌های تجاری و امثال این هاست که به طور مستقل دارای ارزش اقتصادی بوده و در دسترس عموم قرار ندارد و تلاش‌های معقولانه‌ای برای حفظ و حراست از

آنها شده است.

فصل سوم: حمایت از علائم تجاری (Trade Names)

ماده ۶۶- به منظور حمایت از حقوق مصرف کنندگان و تشویق رقابت های مشروع در بستر مبادلات الکترونیکی استفاده از علائم تجاری به صورت نام دامنه (Domain Name) و یا هر نوع نمایش بر خط (Online) علائم تجاری که موجب فریب یا مشتبه شدن طرف به اصالت کالا و خدمات شود ممنوع و متخلف به مجازات مقرر در این قانون خواهد رسید.

باب چهارم - جرایم و مجازات ها

مبحث اول - کلاهبرداری کامپیوتری

ماده ۶۷- هر کس در بستر مبادلات الکترونیکی، با سوءاستفاده و یا استفاده غیر مجاز از داده پیام ها، برنامه ها و سیستم های رایانه ای و وسایل ارتباط از راه دور و ارتکاب افعالی نظیر ورود، محو، توقف داده پیام مداخله در عملکرد برنامه یا سیستم رایانه ای و غیره دیگران را بفریبد و یا سبب گمراهی سیستم های پردازش خودکار و نظایر آن شود و از این طریق برای خود یا دیگری وجوه، اموال یا امتیازات مالی تحصیل کند و اموال دیگران را ببرد، مجرم محسوب و علاوه بر رد مال به صاحبان اموال به حبس از یک تا سه سال و پرداخت جزای نقدی معادل مال ماخوذه محکوم می شود.

تبصره - شروع به این جرم نیز جرم محسوب و مجازات آن حداقل مجازات مقرر در این ماده می باشد.

مبحث دوم - جعل کامپیوتری

ماده ۶۸- هر کس در بستر مبادلات الکترونیکی، از طریق ورود، تغییر، محو و توقف داده پیام و مداخله در پردازش داده پیام و سیستم های رایانه ای و یا استفاده از وسایل کاربردی سیستم های رمزنگاری تولید امضا؛ مثل کلید اختصاصی بدون مجوز امضاکننده و یا تولید امضای فاقد سابقه ثبت در فهرست دفاتر اسناد الکترونیکی و یا عدم انطباق آن وسایل با

نام دارنده در فهرست مزبور و اخذ گواهی مجعول و نظایر آن اقدام به جعل داده پیام‌های دارای ارزش مالی و اثباتی نماید تا با ارائه آن به مراجع اداری، قضایی مالی و غیره به‌عنوان داده پیام‌های معتبر استفاده نماید، جاعل محسوب و به مجازات حبس از یک تا سه سال و پرداخت جزای نقدی به میزان پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰) ریال محکوم می‌شود.
تبصره - مجازات شروع به این جرم حداقل مجازات در این ماده می‌باشد.

مبحث سوم - نقض حقوق انحصاری در بستر مبادلات الکترونیک

فصل اول - نقض حقوق مصرف‌کننده و قواعد تبلیغ

ماده ۶۹ - تامین‌کننده متخلف از مواد (۳۳)، (۳۴)، (۳۵)، (۳۶) و (۳۷) این قانون به مجازات از ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

تبصره - تامین‌کننده متخلف از ماده (۳۷) به حداکثر مجازات محکوم خواهد شد.
ماده ۷۰ - تامین‌کننده متخلف از مواد (۳۹)، (۵۰)، (۵۱)، (۵۲)، (۵۳)، (۵۴) و (۵۵) این قانون به مجازات از بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

تبصره ۱ - تامین‌کننده متخلف از ماده (۵۱) این قانون به حداکثر مجازات در این ماده محکوم خواهد شد.

تبصره ۲ - تامین‌کننده متخلف از ماده (۵۵) این قانون به حداقل مجازات در این ماده محکوم خواهد شد.

فصل دوم - نقض حمایت از داده پیام‌های شخصی / حمایت از داده

ماده ۷۱ - هر کس در بستر مبادلات الکترونیکی شرایط مقرر در مواد (۵۸) و (۵۹) این قانون را نقض نماید، مجرم محسوب و به یک تا سه سال حبس محکوم می‌شود.

ماده ۷۲ - هرگاه جرایم راجع به داده پیام‌های شخصی توسط دفاتر خدمات صدور گواهی الکترونیکی و سایر نهادهای مسئول ارتکاب یابد، مرتکب به حداکثر مجازات

مقرر در ماده (۷۱) این قانون محکوم خواهد شد.

ماده ۷۳- اگر به واسطه بی‌مبالائی و بی‌احتیاطی دفاتر خدمات صدور گواهی الکترونیکی جرایم راجع به داده پیام‌های شخصی روی دهد، مرتکب به سه ماه تا یک سال حبس و پرداخت جزای نقدی معادل پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می‌شود.

مبحث چهارم - نقض حفاظت از داده پیام در بستر مبادلات الکترونیکی

فصل اول: نقض حق مولف

ماده ۷۴- هر کس در بستر مبادلات الکترونیکی با تکثیر، اجرا و توزیع (عرضه و نشر) مواردی که در قانون حمایت حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۹/۳ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲/۹/۲۶ و قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۴، منوط بر آنکه امور مذکور طبق مصوبات مجلس شورای اسلامی مجاز شمرده شود، در صورتی که حق تصریح شده مولفان را نقض نماید، به مجازات سه ماه تا یک سال حبس و جزای نقدی به میزان پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

فصل دوم: نقض اسرار تجاری

ماده ۷۵- متخلفین از ماده (۶۴) این قانون و هر کس در بستر مبادلات الکترونیکی به منظور رقابت، منفعت و یا ورود خسارت به بنگاه‌های تجاری، صنعتی، اقتصادی و خدماتی، با نقض حقوق قراردادهای استخدام مبنی بر عدم افشای اسرار شغلی و یا دستیابی غیر مجاز، اسرار تجاری آنان را برای خود تحصیل نموده و یا برای اشخاص ثالث افشا نماید به حبس از شش ماه تا دو سال و نیم و جزای نقدی معادل پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

فصل سوم: نقض علائم تجاری

ماده ۷۶- متخلفان از ماده (۶۶) این قانون به یک تا سه سال حبس و جزای نقدی از

بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم خواهند شد.

فصل چهارم: سایر

ماده ۷۷- سایر جرایم، آیین دادرسی و مقررات مربوط به صلاحیت جزایی و روش های همکاری بین المللی قضایی جزایی مرتبط با بستر مبادلات الکترونیکی به موجب قانون خواهد بود.

باب پنجم - جبران خسارت

ماده ۷۸- هرگاه در بستر مبادلات الکترونیکی در اثر نقص یا ضعف سیستم موسسات خصوصی و دولتی به جز در نتیجه قطع فیزیکی ارتباط الکترونیکی خسارتی به اشخاص وارد شود، موسسات مزبور مسئول جبران خسارت وارده می باشند مگر اینکه خسارات وارده ناشی از فعل شخصی افراد باشد که در این صورت جبران خسارات بر عهده این اشخاص خواهد بود.

باب ششم - متفرقه

ماده ۷۹- وزارت بازرگانی موظف است زمینه های مرتبط با تجارت الکترونیکی را که در اجرای این قانون موثر می باشند، شناسایی کرده و با ارائه پیشنهاد و تایید شورای عالی فناوری اطلاعات، خواستار تدوین مقررات مربوطه و آیین نامه های این قانون توسط نهادهای ذی ربط شود. این آیین نامه ها و مقررات پس از تصویب هیات وزیران به مرحله اجرا در خواهند آمد. سایر آیین نامه های مورد اشاره در این قانون به ترتیب ذیل تهیه خواهند شد.

الف- آیین نامه مربوط به مواد (۳۸) و (۴۲) این قانون به پیشنهاد وزارتخانه های بازرگانی، امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ب- آیین نامه مربوط به مواد (۵۶) و (۵۷) این قانون به پیشنهاد وزارتخانه های بازرگانی

و فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ج- آیین‌نامه مربوط به ماده (۶۰) این قانون به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۸۰- وزارت بازرگانی موظف است به منظور حمایت از فعالیت‌های تجارت الکترونیکی، با تجمیع واحدهای ذی‌ربط، مرکزی را در این وزارتخانه ایجاد نماید. اساسنامه و آیین‌نامه این مرکز به پیشنهاد مشترک وزارت بازرگانی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۸۱- اصل‌سازان، مخاطبین، بایگنان، مصرف‌کنندگان و کلیه کسانی که داده پیام در اختیار دارند موظف‌اند داده پیام‌هایی را که تحت مسئولیت خود دارند به طریقی نگهداری نموده و پشتوانه (Backup) تهیه نمایند که در صورت بروز هرگونه خطری برای یک نسخه، نسخه دیگر مصون بماند.

قانون فوق مشتمل بر ۸۱ ماده و هفت تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۷ دی‌ماه ۱۳۸۲ مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۴ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه‌ای

ماده ۱- حق نشر، عرضه، اجرا و حق بهره‌برداری مادی و معنوی نرم‌افزار رایانه‌ای متعلق به پدیدآورنده آن است. نحوه تدوین و ارائه داده‌ها در محیط قابل پردازش رایانه‌ای نیز مشمول احکام نرم‌افزار خواهد بود. مدت حقوق مادی پنجاه (۵۰) سال از تاریخ پدید آوردن نرم‌افزار و مدت حقوق معنوی نامحدود است.

ماده ۲- در صورت وجود شرایط مقرر در قانون ثبت علائم و اختراعات، نرم‌افزار به عنوان اختراع شناخته می‌شود، آیین‌نامه مربوط به این ماده به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.^۱

ماده ۳- نام، عنوان و نشانه ویژه‌ای که معرف نرم‌افزار است از حمایت این قانون برخوردار است و هیچ کس نمی‌تواند آنها را برای نرم‌افزار دیگری از همان نوع یا مانند آن به ترتیبی که القای شبهه کند به کار برد در غیر این صورت به مجازات مقرر در ماده (۱۳) این قانون محکوم خواهد شد.

ماده ۴- حقوق ناشی از آن بخش از نرم‌افزاری که به واسطه نرم‌افزارهای دیگر پدید می‌آید متعلق به دارنده حقوق نرم‌افزارهای واسط نیست.

ماده ۵- پدید آوردن نرم‌افزارهای مکمل و سازگار با دیگر نرم‌افزارها با رعایت حقوق مادی نرم‌افزارهای اولیه مجاز است.

۱. برای مطالعه آیین‌نامه اجرایی مواد (۲) و (۱۷) قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای به بخش آیین‌نامه‌ها مراجعه نمایید.

ماده ۶- پدید آوردن نرم افزارها ممکن است ناشی از استخدام و یا قرارداد باشد در این صورت:

الف- باید نام پدیدآورنده توسط متقاضی ثبت به مراجع یادشده در این قانون به منظور صدور گواهی ثبت، اعلام شود.

ب- اگر هدف از استخدام یا انعقاد قرارداد، پدید آوردن نرم افزار مورد نظر بوده و یا پدید آوردن آن جزء موضوع قرارداد باشد، حقوق مادی مربوط و حق تغییر و توسعه نرم افزار متعلق به استخدام کننده یا کارفرماست، مگر اینکه در قرارداد به صورت دیگری پیش بینی شده باشد.

ماده ۷- تهیه نسخه های پشتیبان و همچنین تکثیر نرم افزاری که به طریق مجاز برای استفاده شخصی تهیه شده است، چنانچه به طور همزمان مورد استفاده قرار نگیرد، بلامانع است.

ماده ۸- ثبت نرم افزارهای موضوع مواد (۱) و (۲) این قانون پس از صدور تاییدیه فنی توسط شورای عالی انفورماتیک حسب مورد توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و یا مرجع ثبت شرکت ها انجام می پذیرد.

ماده ۹- دعوای نقض حقوق مورد حمایت این قانون، در صورتی در مراجع قضایی مسموع است که پیش از اقامه دعوی، تاییدیه فنی یادشده در ماده (۸) این قانون صادر شده باشد. در مورد حق اختراع، علاوه بر تاییدیه مزبور، تقاضای ثبت نیز باید به مرجع ذی ربط تسلیم شده باشد.

ماده ۱۰- برای صدور تاییدیه فنی موضوع ماده (۸) در مورد نرم افزارهایی که پدیدآورنده آن مدعی اختراع بودن آن است، کمیته ای به نام «کمیته حق اختراع» زیر نظر شورای عالی انفورماتیک تشکیل می شود. اعضای این کمیته مرکب از سه کارشناس ارشد نرم افزار به عنوان نمایندگان شورای عالی، نماینده سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و یک کارشناس حقوقی به انتخاب شورای عالی انفورماتیک خواهد بود.

ماده ۱۱- شورا مکلف است از صدور تاییدیه فنی برای نرم افزارهایی که به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خلاف اخلاق اسلامی و عفت عمومی و سلامت

شخصیت کودکان و نوجوانان باشند، خودداری کند. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید ظرف دو هفته راجع به استعلام کتبی شورای عالی انفورماتیک اعلام نظر کند.

ماده ۱۲ - به منظور حمایت عملی از حقوق یادشده در این قانون، نظم بخشی و ساماندهی فعالیت های تجاری رایانه ای مجاز، نظام صنفی رایانه ای توسط اعضای صنف یادشده تحت نظارت شورا به وجود خواهد آمد. مجازات های مربوط به تخلفات صنفی مربوط، برابر مجازات های جرایم یادشده در لایحه قانونی امور صنفی - مصوب ۱۳/۴/۱۳۵۹ و اصلاحیه های آن - خواهد بود.

ماده ۱۳ - هرکس حقوق مورد حمایت این قانون را نقض نماید علاوه بر جبران خسارت به حبس از ۹۱ روز تا شش ماه و جزای نقدی از ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) تا پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می گردد.

تبصره - خسارات شاکی خصوصی از اموال شخص مرتکب جرم جبران می شود.
ماده ۱۴ - شاکی خصوصی می تواند تقاضا کند مفاد حکم دادگاه در یکی از روزنامه ها بانتخاب و هزینه او آگهی شود.

ماده ۱۵ - رسیدگی جرم مذکور در ماده (۱۳) باشکایت شاکی خصوصی آغاز و با گذشت او موقوف می شود.

ماده ۱۶ - حقوق مذکور در ماده (۱) در صورتی مورد حمایت این قانون خواهد بود که موضوع برای نخستین بار در ایران تولید و توزیع شده باشد.

ماده ۱۷ - آیین نامه اجرایی این قانون شامل مواردی از قبیل چگونگی صدور گواهی ثبت و تاییدیه فنی و هزینه های مربوط، همچنین نحوه تشکیل نظام صنفی رایانه ای، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و با هماهنگی وزارتخانه های فرهنگ و ارشاد اسلامی و دادگستری به تصویب وزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر ۱۷ ماده و یک تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۴ مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۹/۱۰/۱۰ به تایید شورای نگهبان رسیده است.